

Richtlijnen prenataal huisbezoek

Inleiding

Naar aanleiding van onderzoek waarbij het percentage babysterfte in Nederland hoog bleek ten opzichte van andere Westerse landen, heeft minister Klink een stuurgroep samengesteld die aanbevelingen heeft gedaan om de babysterfte in Nederland te verminderen. Prenatale huisbezoeken vormen daarbij een belangrijk onderdeel in verband met de signalering van factoren die de bevalling, kraamtijd en de opvoedsituatie daarna negatief kunnen beïnvloeden.

Tot nog toe zijn de prenatale huisbezoeken uitgevoerd door de JGZ op aanvraag van de verloskundige en kraamzorg. Indien er zorgen zijn over de toekomstige gezinssituatie en daarmee het opgroeklimaat voor het nog ongeborn kind, wordt de JGZ verpleegkundige gevraagd een huisbezoek te doen. Tijdens dit huisbezoek inventariseert, signaleert en adviseert en indien nodig verwijst de JGZ verpleegkundige rondom de opgroei- en opvoedsituatie. Tevens kan het een gelegenheid zijn om de aanstaande ouder(s) extra te informeren over de toekomstige zorgverlening en mogelijkheden van ondersteuning voor hen en het nog ongeborn kind.

Op basis van het advies van de landelijke stuurgroep lijkt het logisch en wenselijk om de prenatale huisbezoeken te laten uitvoeren door alle partners in de keten verloskunde – kraamzorg – JGZ. De ontwikkelgroep prenatale voorlichting, waarin alle disciplines vertegenwoordigd zijn, heeft gekeken naar de randvoorwaarden voor de uitvoering van prenatale huisbezoeken. Uitgaande van een heldere doelstelling en afbakening zijn signalen benoemd die aanleiding kunnen geven voor een prenataal huisbezoek. Tevens is met elkaar per signaal vastgesteld welke discipline het meest aangewezen zou zijn om vervolgens het prenataal huisbezoek te doen.

Doel van het prenataal huisbezoek

Een prenataal huisbezoek wordt uitgevoerd met als doel *extra* informatie te verkrijgen over de leefsituatie van de zwangere en indien nodig een actie (advies of doorverwijzing) uit te voeren die van belang is voor de gezondheid van de zwangere en/of haar ongeborn kind.

Afbakening ten opzichte van reguliere werkzaamheden

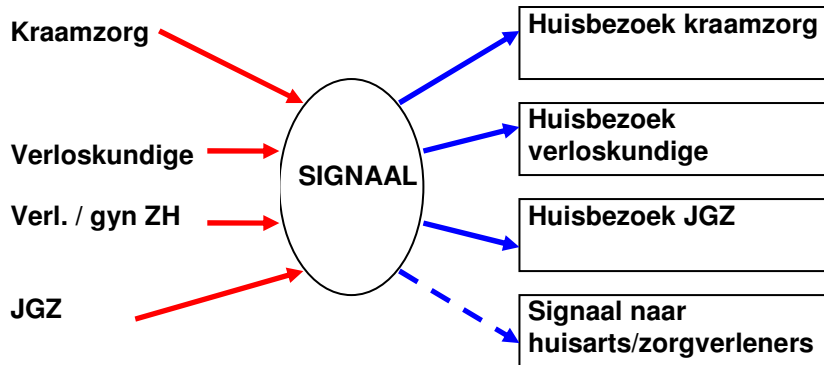
- Het prenataal huisbezoek is een *extra* bezoek thuis bij de zwangere die niet binnen de reguliere zorg van verloskundigen, kraamzorginstelling of jeugdgezondheidszorg valt en bovenstaande doelstelling heeft.
- Het bezoek is altijd op initiatief van de professional(s) die behoefte hebben aan extra informatie. Het prenatale huisbezoek is (pro)actief van aard en geen reactief bezoek op verzoek van de aanstaande ouder(s)

Randvoorwaarden prenataal huisbezoek

- Het prenataal huisbezoek valt binnen de geformuleerde doelstelling
- Het prenataal huisbezoek valt niet binnen de reguliere zorg van betreffende organisatie
- Het prenataal huisbezoek wordt uitgevoerd door een professional in de keten van de prenatale zorg (verloskundige, kraamverzorgende, JGZ verpleegkundige)
- Het prenataal huisbezoek wordt vastgelegd in het eigen dossier van de zwangere en/of het (on)geborn kind.
- Bij monitoring en registratie wordt per prenataal huisbezoek vastgelegd:
 - * aanvrager van het prenataal huisbezoek
 - * signaal dat aanleiding is voor het prenataal huisbezoek
 - * uitvoerder van het prenataal huisbezoek
 - * uitkomst huisbezoek

Signalen voor uitvoering van prenatale huisbezoeken.

Signalen die aanleiding kunnen zijn voor het uitvoeren van een prentaal huisbezoek kunnen afkomstig zijn van een kraamzorginstelling die betrokken is of wordt bij de kraamzorg voor een zwangere (1), een verloskundige of gynaecoloog van de zwangere (2a en 2b) of de JGZ verpleegkundige die bekend is met het gezin van de zwangere (3). Zij kunnen op basis van zorgsignalen een prentaal huisbezoek zelf uitvoeren of een andere professional vragen dit uit te voeren.

De volgende signalen per discipline kunnen aanleiding zijn voor een huisbezoek. Het huisbezoek wordt uitgevoerd door een professional die het beste aansluit bij het gesignaleerde probleem en de persoonlijke / omgevingsfactoren van de zwangere.

Zorgsignaal	Uitvoerder huisbezoek
<p><i>De kraamzorg</i> kan op basis van de (telefonische) intake van een zwangere de volgende signalen tegenkomen die aanleiding kunnen zijn voor een prentaal huisbezoek:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Problemen bij de andere kinderen in het gezin (fysiek dan wel opvoedkundig) b) Problematische relatie van de (aanstaande) ouders of anderen die in huis wonen c) Zorgen om de woon- / leefsituatie d) Financiële problemen (problemen bij eerdere kraamzorg) e) Sociale omgevingsituatie f) Psychisch welbevinden / achtergrond van de zwangere 	<ul style="list-style-type: none"> a – JGZ verpleegkundige b – verloskundige / JGZ verpleegkundige c – verloskundige / kraamzorg d – JGZ verpleegkundige e – verloskundige / JGZ verpleegkundige f – verloskundige
<p><i>De verloskundige of gynaecoloog</i> van de zwangere kan op basis van de volgende situaties zorgen hebben om de (toekomstige) situatie van zwangere en (on)geboren kind die aanleiding zijn voor een prentaal huisbezoek:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) meerdere malen ($\geq 2x$) niet komen opdagen voor een afspraak b) overmatig bellen met problemen en vragen (onzekerheid) c) Problematische relatie (aanstaande) ouders d) verslaving e) (vermoeden van) huiselijk geweld f) zorgen om (persoonlijke) hygiëne g) psychische en/of medische problemen (o.a. –DYS, depressie) h) niet pluis gevoel 	<ul style="list-style-type: none"> a – verloskundige b – verloskundige c – verloskundige d – verloskundige e – verloskundige / JGZ verpleegkundige f – verloskundige g – verloskundige h – verloskundige

De JGZ verpleegkundige kan op basis van de zorg voor eerdere / andere kinderen in het gezin zorgen hebben over de toekomstige gezinssituatie voor het nog ongebooren kind en/of de (aanstaande) moeder:

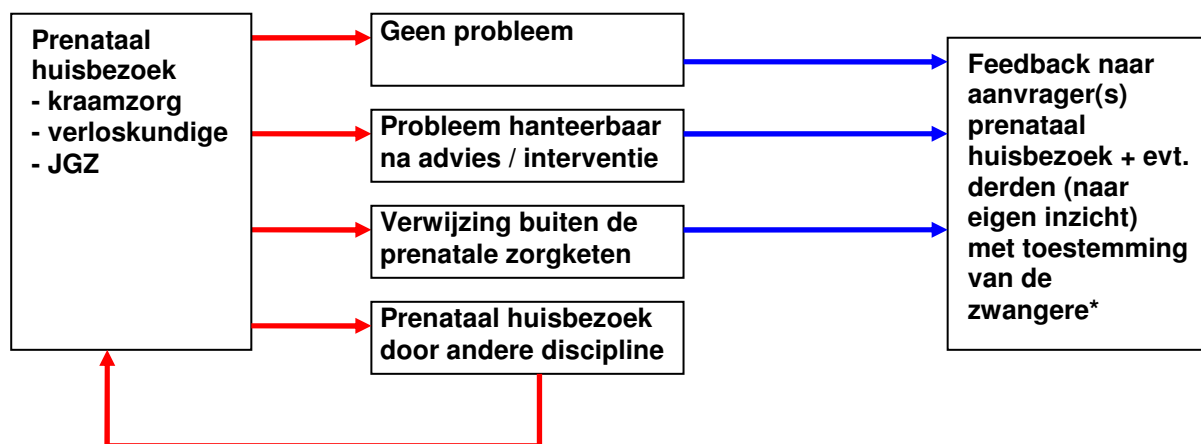
a) bestaande gezinsproblematiek

a – verloskundige /
JGZ verpleegkundige

Uivoering prenataal huisbezoek

De professional die het prenataal huisbezoek uitvoert maakt hiervan aantekeningen in het dossier van de zwangere en geeft, indien van toepassing, feedback aan degene die het prenataal huisbezoek heeft gevraagd. De uitkomst kan zijn:

- het probleem / de zorgen lijken minder groot dan eerst gedacht
- het probleem / de zorgen zijn besproken en advies heeft geleid tot een hanteerbare situatie
- het probleem / de zorgen blijken aanleiding voor verdere verwijzing naar zorgverlening buiten de prenatale zorgketen
- het probleem / de zorgen blijken aanleiding voor een aanvraag prenataal huisbezoek door een andere discipline

* = Indien door de professional het noodzakelijk wordt geacht om derden te informeren in het belang van het ongebooren kind mag dit ook zonder toestemming van de zwangere. Wel moet schriftelijk aan de zwangere gemeld worden dat derden worden geïnformeerd indien zij geen toestemming geeft.

Procesbeschrijving

De volgende processtappen zijn bij de uitvoering van het prenataal huisbezoek te onderscheiden:

1. Professional A (verloskundige, kraamverzorgende, JGZ verpleegkundige) ontvangt een zorgsignaal (vanuit haar reguliere werkzaamheden of van ketenpartners)
2. Professional A voert huisbezoek zelf uit of vraagt professional B uit de prenatale zorgketen een prenataal huisbezoek te doen.
3. De professional die het prenataal huisbezoek uitvoert maakt hiervan aantekening in het dossier van der zwangere van de eigen organisatie
4. Indien professional B het prenataal huisbezoek uitvoert rapporteert hij/zij terug aan professional A over de uitkomst van het huisbezoek. Tevens kan de professional derden informeren die hij/zij van belang vindt te informeren. Dit altijd met toestemming van de zwangere, echter als de zwangere geen toestemming geeft maar de professionals oordeelt dat dit wel noodzakelijk is in het belang van het ongebooren kind dan kan hij/zij toch derden informeren.

5. De professional die het prenataal huisbezoek heeft uitgevoerd kan deze factureren bij het regionaal cursusbureau JGZ onder vermelding van:

- prenataal huisbezoek
- naam van de praktijk/organisatie
- cliëntnummer (van de eigen praktijk /organisatie)
- datum huisbezoek

Een voorbeeldfactuur is te vinden op de website zwangerintwente.nl

6. In het kader van monitoring en registratie kan het cursusbureau JGZ de professional vragen de volgende data per huisbezoek aan te kunnen leveren:

- * aanvrager van het prenataal huisbezoek
- * signaal dat aanleiding is voor het prenataal huisbezoek
- * uitvoerder van het prenataal huisbezoek
- * uitkomst huisbezoek

Hiervoor wordt door het cursusbureau een formulier aangeleverd. Deze is te downloaden van de website www.zwangerintwente.nl